

INTERVENCIÓ DEL PORTAVEU DEL GRUP PARLAMENTARI SOCIALISTES-CIUTADANS PEL CANVI EN EL DEBAT SOBRE EL NOU ESTATUT (28 de setembre de 2005)

El president

Té la paraula, en nom del Grup Parlamentari Socialistes - Ciutadans pel Canvi, l'il·lustre senyor Miquel Iceta.

El Sr. Iceta i Llorens

Gràcies, senyor president. Senyores i senyors diputats, començaré per on habitualment s'acaben les intervencions, però així evitaré el risc de perdre algun agraïment i reconeixement que crec que s'han de fer. En primer lloc, als lletrats, ha estat dit, als senyors Vintró i Pitarch, i al gestor de la Ponència, el senyor Principal. Reconeixement a en Carles Viver i Pi-Sunyer, que ens acompanya i a qui saludo, que, com a director de l'Institut d'Estudis Autonòmics, ens ha proporcionat els materials de base sobre què hem treballat, intentant no empitjorar-los. No sé si sempre s'ha aconseguit.

L'agraïment a les entitats i als ciutadans que ens han fet arribar propostes i neguits. Els ho diré: més neguits que propostes. És lògic. Les propostes han de sortir d'aquí i han de ser bones, i una proposta no és més patriòtica que una altra; potser més eficaç, potser més apamada, potser més garantista, però no més patriòtica que una altra, la de ningú; totes ho són.

Reconeixement al Consell Consultiu de la Generalitat, que amb el seu Dictamen – tot el seu Dictamen, un dictamen– ens ha proporcionat la màxima garantia jurídica combinant el que no sempre és fàcil: ambició nacional i rigor constitucional.

Reconeixement al conseller Joan Saura per la seva tasca d'impuls a aquest procés. Joan Saura, a més, juntament amb Josep Huguet i el conseller Antoni Castells, ha inspirat el sistema de finançament que forma part del projecte que avui

dictaminarem i al què ja hem pres cura d'incorporar elements rellevants de la proposta presentada per Convergència i Unió.

Un reconeixement especial a una persona que no ha estat a la Ponència, que no ha estat al Govern: Josep-Lluís Carod-Rovira, pel que ha fet perquè haguem pogut arribar fins aquí. Reconeixement... (*Veus de fons.*) Sí, jo crec que és de persones agraïdes i justes mencionar aquelles persones que des del primer moment han tingut un compromís personal perquè això tirés endavant, sabent que l'acord vol dir renúncia, que el patriotisme també és transigència amb la resta de conciutadans, sí.

Reconeixement a l'impuls polític del president de la Generalitat, que ha demostrat que la presidència de la Generalitat és un instrument al servei del país i no una eina de partit. Això que a vegades ens incomoda –als socialistes, dic– també ens omple d'orgull.

Reconeixement als membres de la Ponència, tots i cadascun. Permetran que només citi els que m'han fet, diríem, perdre més hores, eh? En Jaume Bosch i en Joan Ridaó tenen aquesta consideració, els que hem dedicat més temps per posar-nos d'acord i a voltes, també, per barallar-nos. Però el reconeixement a tots –tots–, perquè de tots hem après.

Entendran que l'últim reconeixement vagi una mica més –ara sí– a casa, a Lídia Santos i a Laia Bonet. Sense elles el nostre Grup no hauria pogut fer una contribució que no qualifico, la que és, en aquest treball estatutari, i, a més, per la seva capacitat d'incorporar aquells elements que juristes, de forma discreta i desinteressada, ens han fet arribar per intentar millorar el text o per evitar que empitjorés, que de tot hi ha hagut.

No cal que els digui que sento un especial orgull per poder pujar a aquesta tribuna, representant el meu Grup, en aquest tràmit parlamentari. Si m'ho haguessin dit fa un temps, no m'ho hauria cregut, però és així: estem en condicions de fer el pas

endavant en matèria d'autogovern i finançament més important de la història contemporània de Catalunya, el tenim ja aquí, i a mi m'ha tocat, perquè així ho han volgut les meves companyes i els meus companys, representar-los en aquest debat.

No hi hem arribat per casualitat a aquest moment; i potser aquí faré alguns reconeixements addicionals, que s'han de fer. Hem vingut aquí perquè hi va haver una constitució l'any 78, que no hauria estat possible sense una lluita antifranquista.

Hem arribat preservant unes institucions datades de segles, que han mantingut una continuïtat que no es dona a cap altre poble hispànic. Per tant, moltes vegades parlem del passat recent, però això no vol dir –no ens ho podem permetre– oblidar el passat més remot. És el moment, doncs, de fer algunes, alguns reconeixements històrics. Sempre es fan injustícies, quan es fan; intentaré no fer-ne cap.

Si parlem dels darrers vint-i-cinc anys, permetin-me només un nom: el president Jordi Pujol. Queda dit i de cor: Catalunya i el seu autogovern no serien avui el que són sense el paper del president de la Generalitat Jordi Pujol. I ho volem dir.

Anem una mica enrere, a aquella lluita antifranquista que va fondre en un sol poble una comunitat que podia no haver estat un sol poble, que feia possible que, en alguns Onze de Setembre, allà on hi havia d'haver una estàtua i un honor hi hagués més una llengua que una altra i potser no la que tots hauríem suposat. Aquella lluita ens va fer un sol poble, protagonitzada per moltíssims –per moltíssims–, i, per tant, aquí la injustícia segur que és clara, però jo vull citar el PSUC, que encara hi és, en els rengles d'Iniciativa, i també en els del PSC, i segurament també en els d'altres partits, perquè el PSUC va donar per a molt. Permetin-me, si parlem del PSUC, evocar Gregorio López Raimundo i Antoni Gutiérrez Díaz –de justícia, crec.

Recordem també aquells que mai van deixar que la flama s'apagués. Dubtava a explicar-los quin va ser el primer llibre que el meu avi em va regalar –un llibre d'en Maurici Serrahima amb què contestava Julián Marías, editat en català l'any 69–,

però m'ha semblat potser més coneguda la intervenció de Pau Casals a l'Assemblea General de les Nacions Unides: «I am a Catalan», va començar.

Recordar la Mancomunitat, recordar la Generalitat republicana, els presidents de la Generalitat Macià, Companys, Irla i Tarradellas. Els agraïrem el que han fet, però segurament no prou.

Per què he fet aquest salt en la història? Perquè a nosaltres, els drets històrics, no ens els ha de reconèixer ningú, perquè vam tenir, a diferència de qualsevol altre poble d'Espanya, l'honor de restablir una institució que no s'havia perdut perquè – recordem-ho– Josep Tarradellas no va voler tornar al seu país fins que no ho va poder fer-ho com a president de la Generalitat de Catalunya, reconegut per unes autoritats d'un origen democràtic, diríem, discutible –no farem judicis tremebunds de l'any 77, almenys nosaltres no, però va aconseguir-ho.

I, en el moment de recordar això, permetin-me –i ho entendran– que recordi un president del Parlament, Joan Reventós, que mai no va dubtar que en les obligacions de les forces antifranquistes a l'Assemblea de Catalunya hi havia el retorn de les institucions i el president, i que va saber a més –i jo crec que és interessant recordar-ho avui– renunciar a protagonismes que li podien haver correspost pel resultat magnífic dels socialistes de Catalunya l'any 1977, en favor d'un govern d'unitat.

Ambició, generositat i pacte: aquesta és la divisa de Catalunya, la que ens va fer imparables llavors i la que ens hauria de fer imparables ara.

Nosaltres som dels convençuts que l'única manera d'aprofundir en l'autogovern de Catalunya és tenir també una visió de reforma federal d'Espanya. Són indestriables. No podrà haver-hi més autogovern sense, al mateix temps, un full de ruta –si es pot fer servir l'expressió–, una voluntat transformadora d'Espanya.

I diguem que això ens posa en aquests moments davant d'una responsabilitat especial, perquè la conjuntura, des d'aquest punt de vista, ens és favorable. Però dèiem «arribar fins aquí», i molts havien demanat arribar fins aquí, i alguns fins i tot abans que nosaltres. És cert, Esquerra Republicana ja l'any 80 demanava una reforma de l'Estatut. Crec que era prematur, francament –crec que era prematur. El pacte era prou recent; les institucions, malgrat la seva història, prou tendres perquè afermessin primer el que ha estat l'etapa més profitosa de Catalunya en els darrers tres segles. Veure-hi clar abans que els altres és un mèrit; apressar-se a fer coses quan no hi han les condicions, hauria estat temerari. N'hi ha una mica per a tots.

La segona vegada que jo recordo que s'havia plantejat aquesta possibilitat de reforma, la va fer de forma inesperada, sense demanar permís, un candidat socialista a la Presidència de la Generalitat, Joaquim Nadal, l'any 95. Va reprendre el fil, a les nostres files, Pasqual Maragall l'any 99. No va ser possible. Llavors hi havia una majoria parlamentària, formada per Convergència i Unió i el Partit Popular, que no considerava que això fos una prioritat; fixin-se bé com ho dic: que no considerava que això fos una prioritat.

Ha arribat el 2003, altres protagonistes, altres voluntats, altres moments. És el moment de fer-ho. Hi ha una majoria aclaparadora en aquesta cambra per fer-ho. Hi ha una disposició favorable, que alguns han pogut comprovar *in situ*; a alguns potser no ens calia tant perquè n'érem molt conscients. Hem d'aprofitar aquest moment. Si hi ha hagut algun moment a la història de Catalunya que ens hem trobat amb la possibilitat d'una complicitat activa del Govern d'Espanya per a una reforma d'aquestes característiques, és ara. Això no ens estalviarà cap problema, com els que anem més sovint a Madrid i els que hi van menys deuen haver pogut comprovar. Però és que són la disposició i l'oportunitat, les que Catalunya ha d'aprofitar.

Catalunya endins, la voluntat és certa, clara, àmplia, compartida. Catalunya enfora, la possibilitat està oberta. Jo espero que ningú ens torni a dir que PP i PSOE són el

mateix, i menys després d'escoltar les recents declaracions del senyor Aznar, francament. Afortunadament, ni canvi de règim, ni guerra civil. Estem davant de la possibilitat de fer una reforma profunda, profunda a Catalunya, profunda a Espanya, volguda, acordada. És cert que algunes admonicions eren precautòries, em fa l'efecte, però jo crec que no passarà. Ni canvi de règim ni guerra civil. Més autogovern, més finançament, Espanya federal, això sí, ho podem fer, si volem i ens hi posem d'acord.

Fa ben pocs dies hem tingut –perquè ja saben vostès que les paraules se les enduu el vent– fets que abonen, al nostre judici, les paraules que acabo de pronunciar. Fa molt pocs dies, el Congrés dels Diputats aprovava el Projecte de llei per retornar els papers de Catalunya confiscats durant la Guerra Civil. Fa pocs dies coneixíem tots, amb goig, la decisió d'un organisme internacional de reconèixer un domini d'internet puntcat. El que no sé si és tan conegut... –explicaré una anècdota–, els que se n'han alegrat no sé si coneixen que això ha comptat amb una posició favorable del Govern d'Espanya; els contraris només hi han sabut veure això. Era molt divertit aquell dia, per exemple, comparar les portades d'*El Punt* i de l'*ABC*.

Però ho dic perquè a vegades amortitzem massa ràpidament alguns èxits que precisament ho són de tots, i no hauríem de fer-ho. Quan ens havien de dir que tindríem un govern a Espanya que defensés el reconeixement del català a la Unió Europea? Segur, molts diran: «Abans, hauria hagut d'arribar», segurament; molts no ho han pogut veure. Però el que sí que seria –amb perdó– de ceguesa política és no veure les oportunitats obertes i no tenir la intel·ligència d'aprofitar-les. Jo crec que hi ha partits que han fet ja bona prova d'aquesta intel·ligència, que té costos. Perquè el camí és clar; que arribem on volem, no tant, però el camí és clar. Té costos atrevir-se, però jo crec que, en aquestes condicions, el que realment és temerari és no fer-ho.

Quin estatut volem fer? El nostre Grup voldria aprofitar aquest debat per adreçar-se als ciutadans i ciutadanes de Catalunya, perquè els que estem aquí ens ho sabem.

L'altre dia..., i vull felicitar el Govern de Catalunya, perquè un diari havia tingut una bona idea, i és que cada conseller ens expliqués quin camp nou s'obria amb l'aprovació d'aquest Estatut. Per tant, no cal que em refereixi a més consellers; en aquest cas, hi sortien tots. I ens deien quines coses que ara no tenim al nostre abast tindrem.

Hi ha el tema del finançament, sens dubte. Això..., ja sabem que sense base material no hi ha superestructura que aguantí. Jo crec que estem davant de dues propostes d'igual ambició, de similar rendiment, si és que algú comet la temeritat de fer els càlculs..., amb el que diuen els papers, els càlculs, francament, o jo en sé molt poc, o no es poden fer. Però el que sí que sabem és que un ha passat una prova que s'ha revelat difícil, la del nostre Consell Consultiu. I jo crec que el que és patriòtic és agrair al Consell Consultiu que hagi fet passar per una prova difícil el nostre Estatut, no fos que, passats de voltes de l'ambició, no fóssim capaços ni d'avançar una petita passa. I això no sempre és fàcil. Per tant, ho havia fet abans, però ho torno a dir.

Modernització de les institucions, la gran assignatura pendent, coneguda de tots. La justícia, encara pràcticament impermeable a la nova realitat –no dic ja federal–autonòmica de l'Estat. També un estatut per dir el que som i per fer-ho bé.

Jo he de reconèixer que he après moltes coses participant en aquesta Ponència. Per exemple, una: nosaltres no hem d'invocar..., no ens cal, per invocar els nostres drets històrics, llegir-nos tota la Constitució; ens podem aturar a l'article segon, que diu que Espanya està composta de nacionalitats i regions, per nacions i altres formes autonòmiques. I a més podem dir que ens hi considerem, no cal que ens ho diguin, perquè, malgrat que a alguns no els agradi, l'article 3, per desequilibrat, com ho deia l'amic Joan Ridaó des d'aquí..., que té raó en això; però, en canvi, no la tindria –que no ho ha dit– si no poguéssim invocar-lo per dir que són nacionalitats aquelles comunitats espanyoles que tenen una llengua i una cultura pròpies. Això automàticament ens fa creditors d'un reconeixement, que no és cap privilegi, és l'acte de justícia envers el que som, el que hem estat i el que volem ser.

Però els deia que hem de parlar de la gent; els hem de dir que l'Estatut, primer, ens permetrà decidir més coses des d'aquí, amb més potència i, per tant, tenir més polítiques socials, més possibilitats de fer aquesta societat més justa que volem.

Moltes conselleres i també algun conseller de la Generalitat aquests dies ho han dit allà on els han volgut escoltar: aquesta educació que volem, que necessitem, sense aquest nou Estatut, que són més competències i més recursos, segurament la podríem tenir, però amb quin cost?, en quin termini? Podem tenir tot això ara, ja.

Pensar en la nostra gent gran, en la nostra gent més jove, en la gent que necessita un ajut especial per raons de malaltia, per raons de discapacitat, per raons de fer possible una igualtat real d'oportunitats, tot això està en joc amb aquest Estatut.

Està en joc... Jo no dic... Això passa com en el de la Constitució europea –perdonin que evoqui... «No passa res; si no s'aprova, tornem a Niça.» Allà estem, allà estem... No tornem a fer –no ho vam fer nosaltres, eh? Ho van fer uns altres a França i a Holanda–; no fem nosaltres un mal negoci, no ens neguem a fer el pas que podem per mor de la por de comprometre'ns que no és tot el que volíem.

Polítiques de família, que tots en parlem des de visions a vegades diferents, però sabem que sense competències suficients, sense recursos, sense el reconeixement explícit que cap política de l'Estat que afecti aquests terrenys ha de ser acordada amb la Generalitat, aquestes polítiques no tindran la potència i l'eficàcia que els demanem.

No és un tema menor.

Vaig acabant, president. Hem arribat fins aquí i ara estem a l'hora de decidir. No és el moment de posicions irrenunciables; no és el moment de dir: fins aquí hem arribat! És el moment de dir: fins allà hi volem ser! I jo vull dir-li al president de la Generalitat: ens va demanar, president, contenció en el debat públic; no sempre

hem complert. Ens va dir: no és hora de proclamar posicions irrenunciables, sinó de dialogar i negociar; crec sincerament que ho hem fet, posant per davant l'interès del país, sense buscar un especial protagonisme, fent possible una reforma ambiciosa i viable en el nostre autogovern i en el nostre finançament. President, president Maragall, hem complert; feina feta. Nosaltres no hem posat pals a les rodes, tampoc hem volgut treure pit. Hem volgut fer la feina. Una feina que, em permeto corregir al molt benvolgut Francesc Vendrell, avui no estem, afortunadament, votant un dictamen de Comissió del 29 de juliol; avui estem en condicions d'incorporar a aquell dictamen unes recomanacions sorgides del treball de Ponència, moltes inspirades pel dictamen del Consell Consultiu; algunes inspirades per la millor voluntat d'arribar a aquest acord de tots, de millorar encara el text.

Per tant, no estem... –i em consta que ningú no vol repetir el 29 de juliol, ni arribar al 6 d'octubre. Volem fer-ho el 30 de setembre, i fer-ho bé. Ho farem. Seria molt trist que coincidissin diverses posicions negatives sobre l'Estatut, les dels que pensen que és un canvi de règim, una taca irreparable en la *sacrosanta unidad de la patria* –d'ells–, i els que pensessin que no és prou. Estem a temps d'evitar-ho, entre tots i, sobretot, aquells que encara –crec– que no han fet prou esforç de posar-les en comú.

El «sí» serà de tots o no serà. Amb el «sí» guanya el país. Podem reprendre les paraules citades en un altre tros, aquí –jo crec– del mateix text, per Jaume Bosch, de Francesc Macià –crec que s'ha de felicitar la Generalitat per la publicació de les seves intervencions, a vegades difícils de trobar–, que deia: «Amb el vostre vot» –s'adreçava als diputats– «aquesta vegada complim amb els que som i amb els que ja foren, i obrim el camí que ens havia estat vedat a nosaltres i als que vindran. Amb el nostre vot aquesta vegada no fem una simple elecció; acomplim un gest veritablement històric. En aquest sentit espero que votareu l'Estatut» –jo crec que s'adreçava als ciutadans en la campanya per al «sí»– «no perquè tingui un vot més o menys, sinó per la satisfacció íntima d'haver votat el que representa l'alliberament de Catalunya, perquè es pugui dir a les Corts constituents d'Espanya

que darrere de l'Estatut hi ha no tants o tants catalans, sinó el redreçament de tot Catalunya.» I seguia Macià: «Nosaltres, les volem, aquestes llibertats; i també volem les de les altres nacionalitats espanyoles. I una vegada aconseguides no hi haurà ningú que estimi més que nosaltres la unió dels pobles d'Espanya...» –dels quals, per cert, ell considerava que Catalunya n'era un.

Acabo. La decisió està davant nostre i és, al nostre entendre, molt clara. Sí a aquest Estatut, sí al dictamen del 29 amb les recomanacions que la Ponència ens fa, sí a l'acord que ens faci imparables i que ens doni la força suficient per sostenir junts a Madrid allò que haguem acordat a Catalunya.

Visca Catalunya!